

(https://euroskop.cz)

Hledat...

Hlavní strana (https://euroskop.cz/) » Není jen válka a mír: Státy využívající hybridní konflikt uvažují jinak

Není jen válka a mír: Státy využívající hybridní konflikt uvažují jinak

site- (https://euroskop.cz/author

©

admin /euroskop/)

16 října, (https://euroskop.cz/201

■

2018 8/10/16/)

© 00:00

Marie Bydžovská, Euroskop,

16. 10. 2018

Jak se v době hybridních hrozeb armáda připravuje na obranu Česka, co by považoval za úspěch mise NATO v Afghánistánu a kam až by mohly dojít plány na evropskou spolupráci v obraně. O tom všem mluvil s Euroskopem podplukovník Ivo Zelinka. V současnosti působí na Generálním štábu Armády ČR, předtím byl zástupcem velitele 43.

výsadkového praporu v
Chrudimi. Za sebou má
několik zahraničních misí.

**Žijeme v jedné z
nejbezpečnějších zemí světa,
na jaká ohrožení se vlastně
armáda v současnosti
připravuje?**

Podívejte se na strategie
NATO. Vojáci mají rádi
akronymy, takže i hrozby
Severoatlantická aliance
shrnuje jako 3R – Russia,
Refugees, Radicals (Rusko,
uprchlíci, radikálové). Každý
člen NATO ale vidí jednotlivé
hrozby odlišně – třeba

Estonsko vnímá palčivěji Rusko, než uprchlíky, ve Španělsku je to úplně jinak. Navíc se tyto hrozby navzájem ovlivňují. Státní aktér může vyprovokovat uprchlickou vlnu. Do ní se zároveň můžou zapojit i radikálové.

Jak se změnilo vnímání hlavních bezpečnostních hrozeb za dobu, co jste v armádě?

Jsem z generace vojáků, které se v Americe říká 9/11. Tedy těch, kteří nastoupili těsně po 11. září 2001. Za primární hrozbu se tehdy považoval

islámský radikalismus. To platilo až do roku 2014, do obsazení Krymu a části východní Ukrajiny.

Rok 2014 naprosto změnil vojenské uvažování. Najednou jsme si museli připustit, že konflikt střední intenzity je na evropském kontinentu možný.

A doba varování nebude trvat sedm let a více, jak jsme si mysleli, ale bude v řádu dní.

Museli jsme začít budovat síly okamžité reakce, které jsme do té doby nepotřebovali.

NATO má přesunuté vojenské jednotky v pobaltských

státech. I kdyby došlo k útoku
během vteřiny, vojáci
Severoatlantické aliance tam
už budou přítomní.

**V současnosti se hodně mluví
o hybridních hrozbách. Má
armáda kapacity, aby mohla
Česko před nimi bránit?**

Musíme si uvědomit, co to
znamená hybridní válka.

Většina lidí vnímá válku
archaicky jako binární stav –
buď je mír, nebo je válka. Státy,
které využívají hybridní válku,
ale uvažují jinak. Berou ji jako

mezistav, z kterého se mohou vrátit do mírovějšího stavu, nebo naopak zvýšit otáčky.

V takovém konfliktu mohou být využity klasické vojenské prostředky. Převažují ale nevojenské. Podle generála Valerije Gerasimova jsou typicky v poměru 1:5. Můžou do toho přijít třeba polovojenské jednotky, jak to vidíme na východní Ukrajině, nebo kybernetické útoky jako při útoku na Gruzii. Většina prostředků není nových. Nové je, že se zapojují do konfliktů v nulté fázi, kdy ještě nejsou na

místě manévrové síly a možná ani nebudou. Zároveň jsou sofistikovanější.

Některé z prostředků boje proti hybridním hrozbám nebyly v doméně armády. Ale třeba kybernetická hrozba se i pro naše manévrové jednotky stala natolik významná, že přistupujeme k tomu, že kybernetičtí vojáci budou přímo v nich.

*Čeští vojáci v provincii Wardak
pomáhali s výcvikem
afghánských vojenských sil.*

Zdroj: Ivo Zelinka

Takže zatím nejsou?

Na strategické úrovni fungují.

Na úplně nejnižších stupních,

manévrových rotách a

praporech, řeší kybernetickou

bezpečnost jako svou druhou

specializaci většinou

bezpečnostní nebo spojovací

důstojníci. Nově se
kybernetická bezpečnost
vyčlení jako samostatná
vojenská odbornost.

Zároveň na základě analýzy
změn po roce 2014 budou
vytvořeny tři nové prvky
armády – prapor logistického
zabezpečení, výsadkový pluk
a právě velitelství
kybernetických sil a
informačních operací.

Vznikají až nyní, protože
zatím poslední koncepce, jak
má armáda vypadat, se
dodělala v zimě 2015, příliš
krátce po krizi na Ukrajině.

Tehdy nebyl čas ani prostředky a situace nebyla úplně jasná, aby se varování přetavila v konkrétní kroky z hlediska organizační struktury.

Znamená to, že jsme nyní v hybridní válce?

De facto správně jsme v hybridním konfliktu. Probíhají dezinformační operace, které jsou placené i z vládních peněz státních aktérů. Třeba Sputnik je server financovaný z ruského prostředí. Pak ale

existují i další nástroje, u kterých je těžší vystopovat jejich finanční zdroje.

Většina lidí situaci nevnímá jako hybridní konflikt právě kvůli binárnímu chápání konfliktu – buďto v něm jsme, nebo nejsme. Ale my v něm tak trochu budeme už asi napořád, konečně i ruská doktrína počítá s tzv. permanentním konfliktem, který není vyloženě válkou, ale je permanentním (zne)užíváním všech dostupných nástrojů.

V současnosti je největší česká zahraniční vojenská mise v Afghánistánu. Zprávy z této země pořád nejsou zrovna pozitivní. Jaký je nyní cíl operace NATO v Afghánistánu?

V první fázi mise bylo cílem porazit Taliban jako státního aktéra. Další fáze byla rekonstrukční, bylo potřeba z nuly vybudovat státní instituce. V současnosti se stále více zodpovědnosti přenáší na afghánskou vládu, vojáky a policii.

Letos jsme posilovali českou afghánskou misi s ohledem právě na tuto oblast. Jela tam smíšená jednotka speciálních sil a výsadkářů, která mentoruje a pomáhá s výcvikem afghánských speciálních sil. Je to jejich nejefektivnější složka. Tvoří méně než desetinu ozbrojených sil, ale mají na starost více než 95 procent ofenzivních operací. NATO si jasně vydefinovalo, že nejlíp investovaný dolar v Afghánistánu je vložený právě do nich.

**Jaký by měl být výsledek
afghánské mise, aby mohla
být považována za úspěšnou?**

Znovu se vracíme k binaritě.

Nestane se, že přijede vlaková
souprava a v ní šéf Talibanu
podepíše kapitulaci. Když

jsem byl v roce 2009 na svém
předposledním nasazení v

Afghánistánu, bylo tam 150

tisíc koaličních vojáků. Dnes

jich tam je desetina a

bezpečnostní situace je

porovnatelná. Nejsme plně

spokojení s bezpečnostní

situací, ale lidské a materiální

zdroje, které na její udržení vynakládáme, jsou desetkrát menší než před deseti lety.

Blížíme se k udržitelnému stavu, minimálně z pohledu USA.

Vždycky bude nutná nějaká forma pomoci státu, který je příliš chudý na to, aby mohl mít dostatečné ozbrojené síly. Nejvyšší cíl, který si můžeme klást je, že se vrátíme do bodu, než začalo povstání. Dávat si ambicióznější cíl je nerealistické. Problém je, že Afghánistán nebyl žádná bezpečná země ani před

rokem 1978, kdy tam vpadli Sověti. Králi Záhirovi se říkalo starosta Kábulu – kontroloval hlavní město s okolím a pár velkých měst. Zbytek ovládaly místní elity. Nikdy to nebyl unitární stát v pravém smyslu.

S místními obyvateli v afghánské Azře. Zdroj: Ivo Zelinka

Ale v té době nemusely být v Afghánistánu jednotky NATO.

Pro velmoc typu USA není neakceptovatelné, když bude mít v Afghánistánu natrvalo třeba tři tisíce vojáků. Z pohledu velmoci to není nic dramatického. Musíme si uvědomit, kolik mají USA vojáků v Německu. Nebo v které bývalé francouzské kolonii není aspoň rota francouzské cizinecké legie? Blížíme se k equilibriu, které ale stále bude vyžadovat naše úsilí. Nemyslím si, že někdy dosáhneme něčeho lepšího.

**Co vlastně motivuje Čechy,
kteří žijí v sedmé
nejbezpečnější zemi světa,
aby se připojili do armády a
účastnili se vojenských misí v
konfliktních oblastech?**

Pokud jdete ke konkrétní
složce armády, tak víte, že
půjdete do mise. Pro mě to
byla motivace navíc. Voják,
který není nikde nasazený, si
nemůže ověřit, že to, co se
naučil, dává smysl. To je
stejně, jako kdyby doktor
vystudoval s červeným
diplomem a nikdy by

neoperoval. K takovému
jedničkáři bych na operaci
nešel.

Zájem vojáků převyšuje
nabídku. Ale je mýtus, že
voják si může vybrat, jestli
vyrazí na konkrétní misi.

Například v září jsme vysílali
výsadkářskou jednotku
mentorů k afghánské
speciální jednotce. Rotace
vyšla na 1. výsadkovou rotu.
Když někdo zrovna sloužil u 2.
nebo 3. výsadkové roty, tak
kdyby sebevíc chtěl, na tuto
misi nevyrazí.

Podle průzkumu CVVM v posledních dvou dekádách setrvale roste důvěra Čechů v armádu. Z 30 % vystoupala na současných téměř 70 %.

Takovou důvěrou nemají politici, ani jiné instituce nebo média. Vnímáte, že se v posledních letech mění vztah Čechů k armádě? Čím je tento posun způsoben?

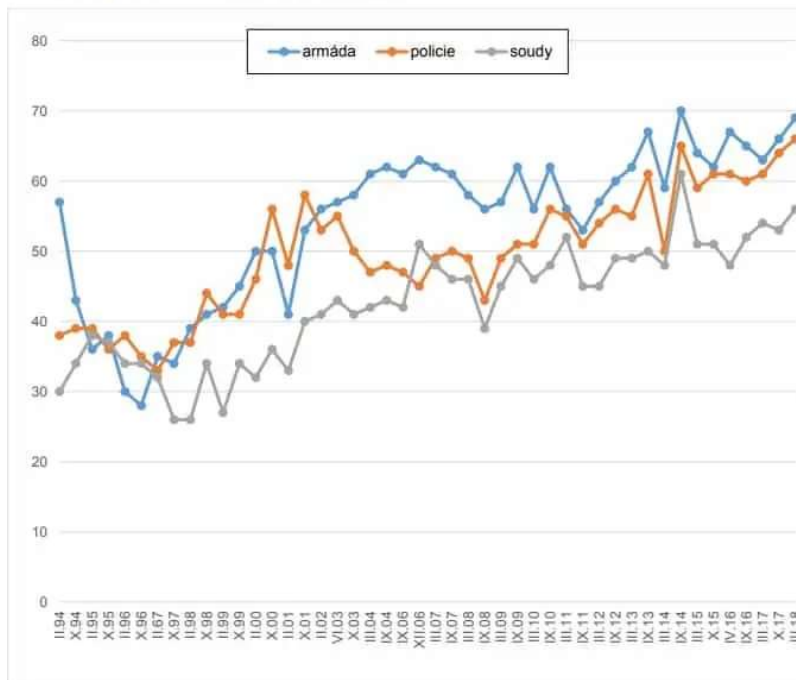
Armáda je odrazem státu. Růst důvěry demonstruje, že se zlepšuje vztah obyvatel ke státu. Sice ne ve všech segmentech, lidé třeba nejsou spokojení s běžným

politickým provozem, což se odráží v nízké oblibě Poslanecké sněmovny. Ve vztahu ke státu si vybírají segment, který je neomezuje, neškodí a dokáží na něj být hrdí, protože vidí jeho úspěchy, a to i v zahraničí.

Výrazný zlom směrem k vyšší důvěře nastal v době, kdy se armáda profesionalizovala. Začali v ní sloužit lidé, kteří sami chtějí, takže je vnímána jako sebevědomější, schopnější a motivovanější. Zároveň už nevisí jako hrozba

nad těmi, kteří měli povinnost
v ní sloužit a neměli o to
zájem.

Graf 1: Vývoj důvěry armádě, policii, soudům (v %)

Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

Zdroj: CVVM SOU AV ČR, v.i., Naše společnost.

**Co si myslíte o názorech
některých českých, ale i třeba
německých politiků, že je
potřeba, aby se obnovila
povinná vojenská služba?**

To je politické rozhodnutí.

Pokud tento úkol armáda dostane, tak ho splní. Ale musíme si uvědomit, že bychom zahodili poslední dekádu jejího vývoje.

Branecká a profesionální armáda jsou úplně jiné světy, které stojí na opačných principech. Otočit kormidlo o 180 stupňů není jednoduché.

Představte si armádu v 80. letech. V každém městě byla posádka, která měla vlastní cvičiště. Dnes máme základní výcvik na jediném místě – ve Vyškově. Základním

výcvikem Vojenské akademie
projde ročně dva tisíce lidí.
Kdyby se obnovily odvody, tak
z 90 tisíc lidí každého
populačního ročníku by se do
uniformy dostalo 25 až 30 tisíc
lidí. Současná kapacita by
byla překročena
patnáctinásobně. Obnovení
stavu před profesionalizací
armády by bylo nesmírně
drahé. Tyto detaily nikdo
nepromyslel.

**Nevidíte v povinné vojenské
službě i nějaká pozitiva, třeba**

že občané projdou vojenským cvičením?

Dneska může kdokoliv absolvovat dobrovolné vojenské cvičení, které trvá šest týdnů. Potom nemáte žádnou smlouvu s armádou, jen dovednosti a máte za sebou vojenskou přísahu. Zaměstnavatel vás musí uvolnit a dostává finanční kompenzaci, současně vám běží plat, který je ekvivalentní dané hodnosti profesionálního vojáka.

Překvapivě vysoký zájem je o Aktivní zálohy. Aktuálně je v nich 2700 lidí. Takového čísla jsme měli dosáhnout až za dva roky. Celkový počet je plánovaný na pět tisíc, ale čekám, že bude navýšen, nejen kvůli zájmu, ale i kvůli tomu, že jsou potřeba.

Rezonují v české armádě slova amerického prezidenta Donalda Trumpa, že USA by mohly omezit působnost v NATO, pokud spojenci nenavýší výdaje na obranu?

Každý armádní důstojník podporuje navýšení výdajů na obranu. Ale to není naše zodpovědnost. Armáda musí být schopná specifikovat své požadavky ve střednědobém plánu – tři roky a dál. Definuje, jaké cílové schopnosti je třeba dosáhnout, kudy se tam dostane a co k tomu potřebuje. Ostatní zůstává na Ministerstvu obrany.

Na tlaku amerického prezidenta je užitečné, že evropští členové NATO jako celek zvyšují procento výdajů na obranu vůči HDP. Záleží

samozřejmě na efektivitě
vynakládaných prostředků,
ale procento z HDP je hlavní a
jednoduše pochopitelný
parametr, který lze okamžitě a
férově srovnávat.

*Čeští vojáci v Azře, jednom ze
sedmi distriktů afghánské
provincie Lógar. Zdroj: Ivo
Zelinka*

Považujete za reálný scénář, že se Spojené státy stáhnou z NATO?

Doufám, že ne. Celá naše obranná strategie je postavená na členství v NATO. Nemáme žádný plán B. Ve chvíli, kdy by USA odešly, zbyla by ze Severoatlantické aliance prázdná skořápka. Byla by podobná Západoevropské unii, která se před osmi lety po více než půl století rozpustila.

Prvek odstrašení by byl dramaticky nižší. Naprostá většina jaderných zbraní států NATO je amerických. I jaderný

prvek odstrašení Francie a Británie by zmizel. Jejich jaderný arzenál nebyl nikdy dělaný na to, aby byl schopný samostatného odstrašení.

Vždycky byly myšleny jako podpora amerického deštníku v konkrétní situaci.

Historie nám ukázala, že dvě jaderné velmoci spolu nevedou válku střední intenzity. Protože může velmi snadno přerůst v konflikt vysoké intenzity. Proto se vedou války v zastoupení a hybridní konflikty. Pro země, které nemají jaderné zbraně,

to neplatí. Najednou bychom se ocitli v této kategorii.

Vyvážit bychom to mohli pouze tím, že bychom vůči potenciálnímu agresorovi měli dramaticky větší konvenční schopnosti. To mi přijde absolutně nereálné. Kdyby se podle těchto pravidel hrála studená válka, Sověti by v 50. letech byli za Rýnem.

Je v současnosti znát, že Evropa usiluje o silnější spolupráci v obraně?

Problém evropské obranné spolupráce je vytyčit si, co si od ní slibujeme. Když někdo

řekne pojem „evropská armáda“, tak bych se ho zeptal, co tím myslí. Má to být „mini NATO“, četnictvo, které bude operovat na hranicích, nebo něco jako agentura FRONTEX?

NATO je efektivní, protože každý stát v něm má právo veta. Nikdo se nebojí dát své síly do společných akcí, protože vždycky může dát červenou kartu. V EU sice stále platí jednomyslné rozhodování v obraně, ale od lisabonské smlouvy už neplatí v řadě jiných oblastí.

Vezměme konkrétní příklad evropské obrané spolupráce – Battle Groups. Zatím nikdy nebyly nasazeny. Přetrvávají obavy, aby nebyly aktivovány v případě, s kterým by voliči některé ze zemí nesouhlasili. Hranice jejich nasazení jsou proto úmyslně stanoveny tak, aby bylo těžké je využít.

Zároveň by musela nastat velmi specifická situace, aby jejich nasazení dávalo smysl. Jedná se o přibližně pět tisíc vojáků. Třeba na zastavení hrozby střední intenzity to nestačí.

Před pár lety měla být nasazena německo-francouzská bojová skupina v Mali. Nikdy k tomu nedošlo, i když byla připravená. Vyhnat islamisty se podařilo s menším množstvím pouze francouzských vojáků. Němečtí voliči vnímají potenciální války v bývalých evropských koloniích v Africe úplně jinak než ti francouzští.

*Mezinárodní cvičení Sabre
Junction v dubnu 2017,
kterého se účastnil 43.
výsadkový prapor Chrudim.
Zdroj: Ivo Zelinka*

**Takže evropská obranná
spolupráce se během
posledních let, kdy se o ní
intenzivně mluví, nikam
neposunula?**

Nemůžeme mít přehnaně vysoké cíle. Spolupráce může fungovat v oblastech, které nejsou přímo bojové. Můžeme ustavit společnou logistickou jednotku nebo výcvikové centrum. Když některý ze zúčastněných států nebude v budoucnosti souhlasit s konkrétním nasazením, tato spolupráce neznemožní vedení konfliktu.

Dovedu si představit, že vznikne třeba evropský model tanku. Což v reálu bude znamenat nejspíš německý tank. Je to i východisko z

nouze, protože v současnosti je mnohem méně zemí, které dokáží vyvinout hlavní bojový tank, než bylo před padesáti lety. Když se zúčastněné státy nedohodnou na konkrétním nasazení, tak nebude na překážku, že mají společný eurotank. Vytvořit společnou tankovou jednotku je úplně jiná liga. Na této úrovni není ani NATO.

Pokud bychom měli evropskou armádu, jak si někteří představují, v podobě společné mezinárodní jednotky pod jedním

společným vedením, byla by to vyšší míra integrace, než má v současnosti NATO. To mi nepřijde v současné době realistické.

Když se staví mnohonárodnostní jednotky, třeba v německo-holandském sboru, s kterým jsme spolupracovali, jednotce velí Němec a zástupce je Holanďan, nebo naopak. Ale i tak tuto jednotku nechápou jako součást permanentní struktury pro mobilizaci, kdyby byla válka. Má smysl pro cvičení, aby se vojáci

naučili to, co nejde trénovat na
národní úrovni. To bylo
zajímavé i pro nás. Část médií
ale nepochopila, že jsme tím
nepodřídili 4. brigádu
rychlého nasazení
německému Bundeswehru.
Šlo jenom o memorandum o
porozumění ve stylu: „Ahoj, já
jsem Ivo. Já Hans. Budeme
spolu cvičit“.

**Kam by mohly plány na
evropskou obrannou
spolupráci za deset let dojít,
když vše půjde ideálně?**

Bude to mnohem víc o sdílení logistických kapacit. Ať už opravárenských nebo výrobních. Mohly by vzniknout společné jednotky, které nebudou přímo bojové, ale třeba jednotky bojového zabezpečení, například zdravotnické.

Deset let je krátká doba na to, aby evropští občané všech států akceptovali, že jestli jejich vojáci budou umírat třeba v Africe, bude rozhodovat příslušník jiného státu. To by se musely rozpustit, anebo alespoň

minimalizovat, národní státy.
Premiér není volený v
evropských, ale v národních
volbách, a zodpovídá vlastním
voličům. Dokud to bude platit,
jsou tyto hranice
nepřekročitelné. Co je citlivější
v národním státě, než to, kde a
za co budou umírat naši lidé?

Autor: Marie Bydžovská,
Euroskop

Sdílet tento příspěvek

Další aktuality

**ODEBÍREJTE NOVINKY
AKTUÁLNÍM DĚNÍ V EU**

(<https://euroskop.cz>)

O NÁS (<https://euroskop.cz/o-nas/>)

OCHRANA SOUKROMÍ (<https://euroskop.cz/ochrana-soukromi/>)

MAPA WEBU (<https://euroskop.cz/mapa-webu/>)

RSS (<https://euroskop.cz/rss-2/>)

KONTAKT (<https://euroskop.cz/kontakt/>)

VOLNÁ MÍSTA (<https://euroskop.cz/ja-a-eu/kariera-v-eu/aktualni-nabidky/>)

PŘÍSTUPNOST (<https://euroskop.cz/pristupnost/>)

ZASÍLÁNÍ NOVINEK (<https://euroskop.cz/zasilani-novinek/>)

PARTNEŘI WEBU (<https://euroskop.cz/partneri-webu/>)

Copyright © 2005-2022 Úřad vlády České republiky | Upravit nastavení používání cookies
(<https://euroskop.cz/#cookiesAndContentPolicySettings>)

Tvorba webových stránek – Meta IT s.r.o. (<https://metait.cz/>)